

DUYGU ODAKLI TERAPİ

İleri Düzey Atölye Çalışması Malzemeleri

26-29 Ekim 2014

Leslie S. GREENBERG

Psikoterapi Enstitüsü

Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları: 118

Duygu Odaklı Terapi
İleri Düzey Atölye Çalışması Malzemeleri

Leslie S. GREENBERG

ISBN 978-605-4817-40-5

Copyright© Psikoterapi Enstitüsü

Tüm hakları saklıdır. Yayıncının izni olmaksızın tümüyle veya kısmen yayımlanamaz, kısmen de olsa çoğaltılamaz ve elektronik ortamlarda yayımlanamaz.

Birinci baskı: Ağustos 2014

Editör: Tahir Özakkaş

Çeviren ve yayıma hazırlayan: Menekşe Arık

Baskı: Acar Matbaacılık

Litros Yolu Fatih Sanayi Sitesi No:12/243 Zeytinburnu/İstanbul

Tel: 0212 577 77 45

www.iklimmatbaa.com

PSİKOTERAPİ ENSTİTÜSÜ EĞİTİM ARAŞTIRMA SAĞLIK
ORGANİZASYON VE DANIŞMANLIK LTD. ŞTİ.

Eğitim ve Kongre Merkezi: Fatih Sultan Mehmet Caddesi No285

Darica-İZMİT

Tel : 0262 653 6699 Fax : 0262 653 6698

Merkez: Bağdat Caddesi No: 540/8 Bostancı-İSTANBUL

Tel : 0216 464 3119 Fax : 0216 464 3102

www.psikoterapi.com - www.psikoterapi.org - www.hipnoz.com

DUYGU ODAKLI TERAPİ

ATÖLYE ÇALIŞMASI PROGRAMI

26 Ekim

09:00 – 10:30	Terapi Sürecinin Gözden Geçirilmesi Duygu Şeması Kavramı Duygusal Üretkenlik
10:30 – 11:00	<i>Kahve Arası</i>
11:00 – 12:30	Duygusal Değişim Süreçleri Duyguyu Dönüştürmek Duygusal İşleme Modeli Video Gösterimi
12:30 – 14:00	<i>Öğle Yemeği</i>
14:00 – 15:30	Depresyonun Tedavisinde Aşamalar Vaka Formülasyonu Video Gösterimi
15:30 – 16:00	<i>Kahve Arası</i>
16:00 – 17:30	Empati Video Gösterimi Sorular

27 Ekim

09:00 – 10:30	Sistemik Çağrışımlarla Ortaya Çıkarma Modelin Aşamaları
10:30 – 11:00	<i>Kahve Arası</i>
11:00 – 12:30	Vaka Örneği Video gösterimleri
12:30 – 14:00	<i>Öğle Yemeği</i>
14:00 – 15:30	Terapide Yapılacak İşler
15:30 – 16:00	<i>Kahve Arası</i>
16:00 – 17:30	Tartışma

28 Ekim

09:00 – 10:30	Bitmemiş İşlerin Çözümü
10:30 – 11:00	<i>Kahve Arası</i>
11:00 – 12:30	Kendi Kendinin Önünü Kesmenin Çözümlemesi
12:30 – 14:00	<i>Öğle Yemeği</i>
14:00 – 15:30	Kendi Kendini Yatıştırma
15:30 – 16:00	<i>Kahve Arası</i>
16:00 – 17:30	Terapist Müdahalelerinde İlk ve Geliştirilmiş Biçimler

29 Ekim

09:00 – 10:30	Depresyonun Duygu Odaklı Terapisi Video gösterimleri
10:30 – 11:00	<i>Kahve Arası</i>
11:00 – 12:30	Anksiyetede Duygusal Süreçler
12:30 – 14:00	<i>Öğle Yemeği</i>
14:00 – 15:30	Duygusal Uyarılma
15:30 – 16:00	<i>Kahve Arası</i>
16:00 – 17:30	Anlatısal Süreçler Modeli ve Kodlama Sistemi

Duygu Odaklı Terapi

2013 İkinci Düzey Yaz Enstitü

Dr. Les Greenberg
lgrnberg@yorku.ca

www.emotionfocusedclinic.org

Terapi Sürecinin Gözden Geçirilmesi

Süreç:

- Danışanın duygusal anlamlarına veya hislerine Empatik Uyumlanma
- İlişki tutumlarının iletişimi
- Belirli zamanlarda belirli duygusal işleme yollarının ve anlam yaratımının kolaylaştırılması

Hedef:

- Duygu şemalarını ve kişisel anlamı kendi kendine yeniden örgütleme

www.emotionfocusedclinic.org

Duygulanım Düzenleme

- Duygu aramak önemli bir güdüleyici güçtür ve **duygulanım düzenlenmesi başlıca güdüdür**
- Belli duyguları ararız ve onları hissetmek isteriz, çünkü bizde yarattığı hisler hayatta kalmamıza yardım eder
- Her zaman iyi hissetmeye çalışmayız; ihtiyaçlarımızı/hedeflerimizi/isteklerimizi karşılamaya/başarmaya da çalışırız
- Her zaman daha iyi hissetmeye uğraşmayız; sınavlara çalışmak için kaygılanır, engelleri aşmak için öfkelenir, bungee jumping sırasında korkmaktan hoşlanırsız
- Ayrıca sakinlik, neşe, gurur, heyecan, ilgi duymayı ister; aynı şekilde acı, utanç, korku hissetmemek isteriz.
- Bu yüzden duyguyu aramak önemli bir güdüleyici güçtür, duygulanımın düzenlenmesi de davranışın başlıca güdüleyicilerinden biridir

www.emotionfocusedclinic.org

Güdülenme ve Duygu

- Duygulanım ve güdülenme birlikte meydana gelir. Duygulanım, güdülenmeyi kuvvetlendirir.
- İlişkilerin ve başarının peşinden gideriz, çünkü bize verdikleri belli hisler hedeflerimize ulaşmamıza yardım eder
- Duygulanım süreçleri, böylece, bağlanma ve kimlik/eylamlilik gibi yüksek düzeyli güdüleri kuvvetlendirir.
- Kaygı ve sakinlik olmasa bağlanma olamazdı, korku olmasa zarar görmekten kaçınmazdık, ilgi duymasak bir şeylere dahil olmazdık, öfke olmasa hakkımızı savunmazdık, gurur ve utanç olmasa kimliğimiz olmazdı, neşe olmasa bağlantı kurmaktan zevk almazdık.
- Duygular olmasa ötekinin peşine düşmezdik, bağ kurmazdık, desteklendiğimizi hissetmezdik, başarı ve hedeflerin peşinden koşmazdık.

www.emotionfocusedclinic.org

Anlam Yaratma İsteđi

- Anlam arayışı hepimizin içinde olan bir itkidir
- Ayrımlar ve anlatısal anlam yaratmaya doğuştan meyilliyiz
- Anlam arayışı bir mutluluk biçimidir
- Herhangi bir haz, anlamla iç içe geçmediği sürece kalıcı olmaz

www.emotionfocusedclinic.org

Güdülenme: Etkinleşme ve bir hedefe yönelme

Duygu: Uyarılma, gösterme, öznel deneyim.

Bu iki kavram birbirini işaret eder. Güdülenmeci-duygusal durum ifadesini seviyorum.

Bu görüşe göre, güdülenme fizikteki enerji gibi, duygu ise madde gibidir.

Enerji gibi güdülenme de kendisi görünür değildir ancak bir uyarıcıyla etkinleştildiğinde duyguda kendini gösterir.

Bu görüşe göre, duygu, güdülenme potansiyelinin seslendirilmesidir.

www.emotionfocusedclinic.org

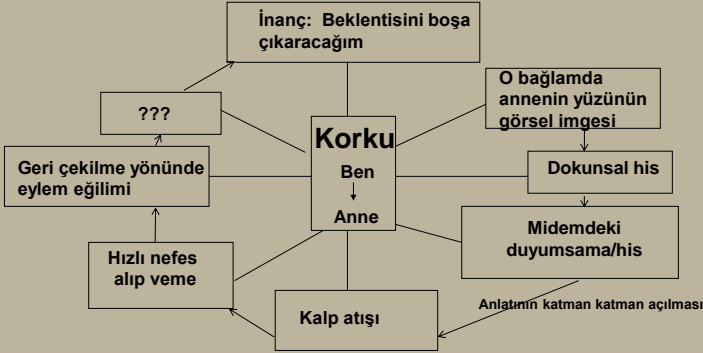
Duygu Şeması Kavramı

- Şema bir zihinsel örgütlenme örüntüsüdür.
- Deneyimlerin daha yüksek düzeyde örtülü örgütlenmesini sağlar
- Deneyim ve eylem üretir
  - eyleme geçme planı değil eylem planıdır
- Kendi kendini örgütleyen süreçlerdir, şeyler değil
- Bir ağ dahilinde birbirine bağlı bileşenler/unsurlardan oluşur

www.emotionfocusedclinic.org

YORK
UNIVERSITY
FACULTY OF HEALTH
PSYCHOLOGY CLINIC
7

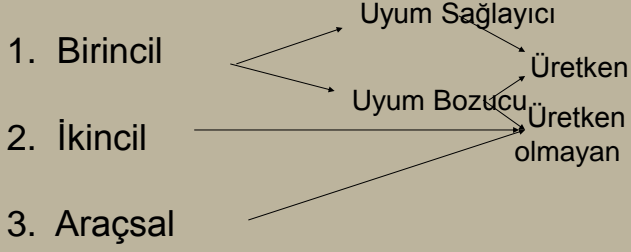
Duygu Şeması (Anlatısal Yapı)

www.emotionfocusedclinic.org

YORK
UNIVERSITY
FACULTY OF HEALTH
PSYCHOLOGY CLINIC
8

Değerlendirme

www.emotionfocusedclinic.org

YORK
UNIVERSITY
FACULTY OF HEALTH
PSYCHOLOGY CLINIC
9

Duygusal Üretkenlik

Duygusal bir ifadenin
terapötik olarak üretken sayıldığı hallerde
danışan birincil duygusunu yaşıyordur
ve bu deneyimde...

www.emotionfocusedclinic.org

YORK
UNIVERSITY
FACULTY OF HEALTH
PSYCHOLOGY CLINIC
10

Duygusal Üretkenlik

Duygusal bir ifadenin
terapötik olarak üretken sayıldığı hallerde
danışan birincil duygusunu yaşıyordur
ve bu deneyimde...

- a. danışan, uyum sağlayıcı duyguda içkin olan faydalı bilgiyi alabiliyordur
(*Duygunun Kullanılması*)

www.emotionfocusedclinic.org

11
YORK UNIVERSITY
FACULTY OF HEALTH
PSYCHOLOGY CLINIC

Duygusal Üretkenlik

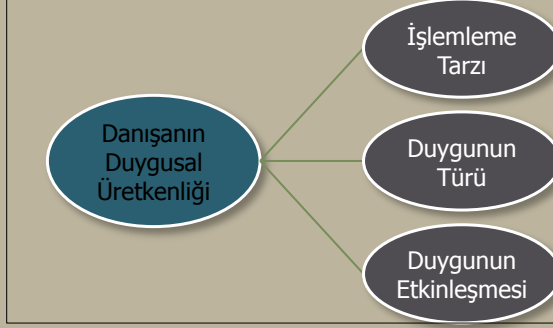
Duygusal bir ifadenin terapötik olarak üretken
sayıldığı hallerde danışan birincil duygusunu yaşıyordur
ve bu deneyimde...

- a. danışan, uyum sağlayıcı duyguda içkin olan faydalı bilgiyi alabiliyordur
(*Duygunun Kullanılması*)
- b. uyum bozucu bir duygunun daha uyum sağlayıcı bir duygusal deneyime dönüştürülme potansiyeli vardır
(*Duygunun Dönüştürülmesi*)

www.emotionfocusedclinic.org

12
YORK UNIVERSITY
FACULTY OF HEALTH
PSYCHOLOGY CLINIC

Danışanın Duygusal Üretkenliği

www.emotionfocusedclinic.org

YORK UNIVERSITY
FACULTY OF HEALTH
PSYCHOLOGY CLINIC 13

İşleme Tarzı

www.emotionfocusedclinic.org

YORK UNIVERSITY
FACULTY OF HEALTH
PSYCHOLOGY CLINIC 14

Ayırıcı Müdahale

Birincil Uyum Sağlayıcı	Erişildiğinde iyi bilgiler edinilir
Birincil Uyum Bozucu Üretken Üretken olmayan	Erişildiğinde dönüştürülür Düzenlenir
İkincil	İrdelenerek birincil duyguya erişmeye çalışılır
Araçsal	Amacın farkına varılır

www.emotionfocusedclinic.org

YORK
UNIVERSITY
FACULTY OF HEALTH
PSYCHOLOGY CLINIC

15

BAŞLICA ALTI DUYGUSAL DEĞİŞİM SÜRECİ

A) Duyguya Erişim

1. Duygusal Farkındalığı Artırma & Göze Çarpan Kişisel Hikayeler Bağlamında Simgeleme.

Kişinin yaşadıklarına anlam verebilmesi için duygusal yaşantıların farkındalık düzeyinde simgelenmesi. Ne hissediyorum?

2. Duyguyu İfade Etme.

İfade etme / dışa vurum hem kendiliği değiştirir hem de kendiliği harekete geçirerek ve açığa çıkararak etkileşimleri değiştirir. Deneyim ve ketlenmeyi açma. Dışa vurumun tamamlanması. Nörokimyasal değişimler.

www.emotionfocusedclinic.org

YORK
UNIVERSITY
FACULTY OF HEALTH
PSYCHOLOGY CLINIC

16

B) Ayarlamak & Anlamak

3. Duygu Düzenlemesini Artırma

Açık bir şekilde düzenleme. Uyum bozucu amigdala tepkilerini (özellikle korku, öfke ve utanç) zaptetmek ve düzenlemek için bilinçli beyin kapasitelerini kullanma. Örtülü şekilde kendi kendini yatıştırma. Olanak tanıma, hoşgörünü gösterme, kabul etme ve yatıştırma.

4. Duygu üzerine Düşünme.

Deneyimi anlamlandırma. İçerde gömülü olanı dışarı çıkarma. Yeni anlam yaratma. İçgörü. Örüntüleri yeni bir şekilde görme, anlama. Yeni anlatı yapılandırma.

www.emotionfocusedclinic.org

YORK U
UNIVERSITY
FACULTY OF HEALTH
PSYCHOLOGY CLINIC

17

C) Duyguyu Dönüştürme

5) Duyguyu Duyguyla Değiştirme. Değişik bir kendilik örgütlenmesi, birincil duygulara dayalı bir dizi duygu şeması belleği veya kişilikteki "seslere" (a) dikkatin yeniden tahsisi veya (b) yeni bir ihtiyaca/hedefe odaklanma (c) etkileşimleri değiştirme yoluyla erişilir. Uyum bozucu duygusal yanıt, daha uyum sağlayıcı duygusal yanıt ile sentezlenir veya dönüştürülür.

6. Duyguyu Yeni Kişilerarası Deneyim ile Değiştirme.

Bir başkasıyla yaşanan yeni bir deneyim düzeltici bir duygusal deneyim sağlar. Patojenik inançları yanırlar. Kişilerarası bağlamda insanı yatıştırır. Yeni başarılı deneyim duyguyu değiştirir.

www.emotionfocusedclinic.org

YORK U
UNIVERSITY
FACULTY OF HEALTH
PSYCHOLOGY CLINIC

18

Duyguyu Dönüştürme

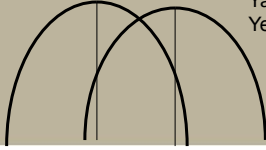
1. Tamamlama/Kopma/Alışma/Sönme

Tıkanmıştır
Tıkanıklığın açılması gerekir.
Doğal akışını sürdürsün

Yükselme & geçip gitme Peşini bırakma
Duyarsızlaştırma/Maruz bırakma

2. Duyguyu Duyguyla Değişirme

Yap-boz
Yenilik Oluşturma

=

www.emotionfocusedclinic.org

YORK U
UNIVERSITY
FACULTY OF HEALTH
PSYCHOLOGY CLINIC

19

Değişik Duyguya Erişim

0. Empatik ilişki

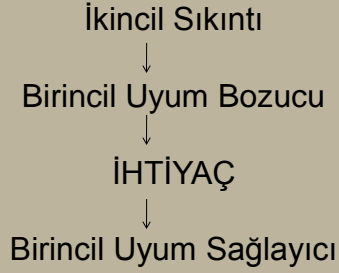
1. Dikkati mevcut durumda baskın olanın altındaki duyguya çevirme
2. Adaptif ihtiyaca/hedefe ve ilgili duyguya erişim
3. Değişik duygunun dışavurumcu canlandırılması
4. Duyguyu uyandırmak için imgelem
5. Değişik duygunun duygu belleğini uyandırma
6. Müzik yoluyla ruh durumu tetikleme
7. Mizah
8. Yeni anlamın bilişsel olarak yaratımı
9. Terapistin danışan için duygu ifade etmesi
10. İlişkinin yeni duygu uyandırması

www.emotionfocusedclinic.org

YORK U
UNIVERSITY
FACULTY OF HEALTH
PSYCHOLOGY CLINIC

20

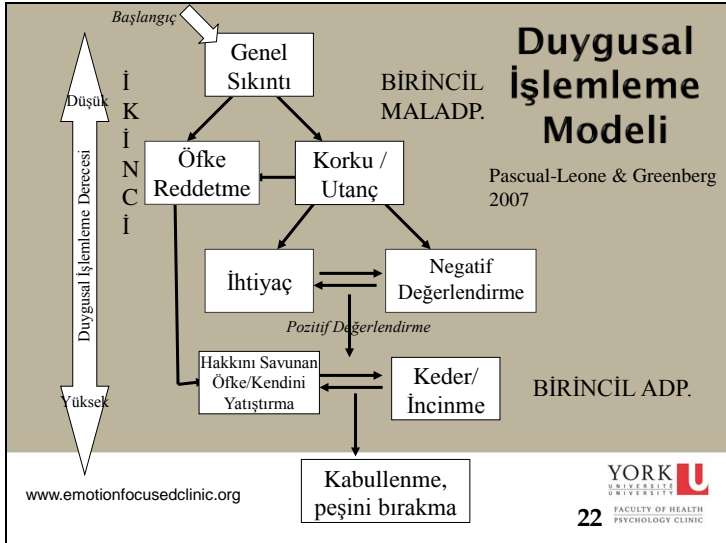
Temel Değişim Süreci

www.emotionfocusedclinic.org

YORK
UNIVERSITY
FACULTY OF HEALTH
PSYCHOLOGY CLINIC

21

www.emotionfocusedclinic.org

YORK
UNIVERSITY
FACULTY OF HEALTH
PSYCHOLOGY CLINIC

22

Üç Müdahale Düzeyi

1. Empatik olarak
Simgeleştirme
2. Rehberlik Edecek Şekilde
Dikkat Gösterme
3. Deneyimi Harekete
Geçirme

www.emotionfocusedclinic.org

YORK
UNIVERSITY
FACULTY OF HEALTH
PSYCHOLOGY CLINIC
23

Terapi İlişkisinde Yapılacak İşler

İşaret

Terapinin
başlangıcı

Terapiyle ilgili
Şikayet veya
Geri Çekilme
(danışanın hedefleri
veya işleri
sorgulaması;
ilişki kurmaktan,
çalışmaktan
kaçınması)

www.emotionfocusedclinic.org

Müdahale Süreci

İttifak Oluşturma

İttifak Diyalogu
(her bir kişi
yaşanan sıkıntıda
kendi rolünü
irdeler)

Son Durum

Verimli çalışma
ortamı

İttifakın
onarılması
(terapötik bağ
veya terapiye
yatırım güçlenir,
kişi kendini çok
daha iyi anlar)

YORK
UNIVERSITY
FACULTY OF HEALTH
PSYCHOLOGY CLINIC
24

Empatiye Dayalı İşler

<u>İşaret</u>	<u>Müdahale Süreci</u>	<u>Son Durum</u>
Bir Sorunla bağlantılı olarak Yaşananlar (örn. ilgi çekici, sıkıntı verici, kafa karıştırıcı)	Empatik İrdeleme	Yeni anlam veya daha net bir işaret, açıklanmış olma
Kırılganlık (acı verici duygu/kendinden utanma)	Empatik Doğrulama	Kendi kendini doğrulama (anlaşıldığını hissediyor, umutlu, daha güçlü)

www.emotionfocusedclinic.org

YORK
UNIVERSITY
FACULTY OF HEALTH
PSYCHOLOGY CLINIC

25

Yeniden İşlemlemeye Dayalı İşler

<u>İşaret</u>	<u>Müdahale Süreci</u>	<u>Son Durum</u>
Travma Anlatısı (danişanın travma gibi zor yaşam öykülerini anlatma yönünde içsel baskı hissetmesi)	Travmanın Yeniden Anlatılması	Rahatlama, Anlatıdaki boşlukların geri getirilmesi
Anlama İsyan Etme (yaşanan olay, değer verilen inançları altüst eder)	Anlam üzerine Çalışma	Değer verilen inançları gözden geçirip düzeltme
Sorunlu Tepki Noktası (danişanın belli bir duruma anlaşılabilir biçimde aşırı tepki vermesi)	Sistemik Çağırışma Dayalı Ortaya Çıkarma	Kendinin dünyadaki işlevselliğine dair yeni bir bakış açısı

www.emotionfocusedclinic.org

YORK
UNIVERSITY
FACULTY OF HEALTH
PSYCHOLOGY CLINIC

26